

**Звіт про наукову роботу кафедри
іноземних мов для природничих факультетів за 2022р.**

1. **Кафедральна тема:** назва, науковий керівник (наукова ступінь, звання, посада), термін виконання, кількість виконавців.

Назва науково-дослідної теми факультету іноземних мов: «Германські і романські мови: структурно-семантичні та когнітивно-дискурсивні особливості, проблеми перекладу та викладання».

Науковий керівник – д.ф.н., проф. Осовська Ірина Миколаївна.

Термін виконання – 2020-2025 рр.

Кількість виконавців у 2022 році – усього 14 викладачів (штатних): 3 доцентів (штатних); 5 асистентів, кандидатів філологічних наук (штатних), 1 кандидат педагогічних наук, 4 асистентів без наукового ступеню (штатних).

2. **Наукові результати отримані при виконанні теми у звітному році**

Різнорівневі одиниці германських та романських мов повномасштабно розглядаються колективом з метою усвідомлення їхніх системних характеристик, семантичних, функційних, прагматичних, дискурсивних та картино-мовних особливостей в руслі структурної, когнітивної та комунікативної лінгвістики, лінгвоконцептології, лінгвістики тексту, дискурсології, методики викладання та вивчення іноземних мов.

Мета другого етапу роботи над науково-дослідною темою факультету іноземних мов – встановлення структурно-семантичних та дискурсивних особливостей різнорівневих одиниць германських мов, вивчення проблем галузевого перекладу та викладання іноземних мов зокрема. Для досягнення мети викладачі кафедри працювали за темами своїх дисертацій, проводили наукові розвідки у галузі германського мовознавства, лінгвістики і методики викладання мов та презентували результати досліджень у різних формах.

Висновки висвітлено у наукових публікаціях та впроваджено у практичні заняття нормативних курсів і спецкурсів іноземної мови за професійним спрямуванням, професійної іноземної мови (англійської та німецької), практикумі особистої та професійної іншомовної комунікації, наукової іноземної мови, ділової іноземної мови, професійної іншомовної комунікації, академічного письма і риторики

іншомовного спілкування для студентів природничих, інженерно-технічних та точних наук.

Доцент **Манютіна О.І.** продовжує дослідження гендерної стратифікації сучасної англійської мови з акцентом на способах утворення та використання лексичних одиниць окремою спільнотою, у політичному дискурсі зокрема. Вивчається проблема соціальної диференціації мови, варіанти та форми міксації мови, поняття мовної норми на матеріалі дискурсу американського варіанту англійської мови. На цьому етапі здійснюється збір матеріалу для визначення місця, закономірностей формування та особливостей гендерномаркованої лексики в дискурсі сучасної масової культури. Паралельно триває дослідження інноваційних методик і технологій викладання англійської мови, аналізуються можливості імплементації найкращих сучасних практик у викладанні англійської мови за професійним спрямуванням, ділової та академічної англійської мови, англійської мови для викладачів фахових дисциплін.

Також опрацьовується фахова термінологія за спеціальністю «Середня освіта. Математика» у рамках нового курсу Professional ForeignLanguageCommunication (Професійна іншомовна комунікація) для другого (магістерського рівня вищої освіти), метою якого є продовження вивчення професійної іноземної мови в усіх аспектах із закріпленням базових педагогічних знань, удосконаленням умінь практичного володіння англійською мовою в різних ситуаціях освітнього процесу, розвиток окремих навичок, необхідних у підготовці до різних видів класних занять та ін. Ведеться робота над укладанням фахового англо-українського термінологічного глосарію із зазначеної спеціальності. Результати дослідження використані для укладання навчально-методичних матеріалів для зазначеної спеціальності.

Тематика наукового дослідження доцента кафедри, к.ф.н. **Венкель Т.В.** – термінологічний простір сучасної англійської мови у галузях кібербезпеки, інженерії, оптики, голографії, комп'ютерних наук та матеріалознавства. Також викладач виконує письмовий та усний (синхронний, послідовний) переклад і редагування англійськомовних текстів наукових публікацій. У рамках міжнародної наукової співпраці з університетом Коньянг (Республіка Корея) за результатами наукових розвідок у співавторстві з фахівцями у вищезгаданих галузях

опубліковано низку статей і матеріали міжнародної науково-практичної конференції у закордонних та вітчизняних фахових виданнях, які входять до наукометричної бази даних Scopus.

Доцент кафедри **Гіков Л.В.** досліджує структурні, семантичні і функційні особливості німецької фахової мови геології.

Асистент кафедри, к.ф.н. **Маковійчук Л.В.** займається гендерними дослідженнями, присвяченими феномену статі в її соціальних вимірах, на основі концептів ЧОЛОВІК та ЖІНКА. Через їх призму досліджуються різні аспекти соціальних відносин – класові, національні та ін.

Асистент кафедри, к.п.н. **Мудра О.В.** сфокусувала свою наукову роботу на методологічному аспекті навчання професійного іншомовного спілкування студентів вищих навчальних закладів у Великій Британії, а також впливі європейської освітньої політики на формування освіти у Європі. За результатами розвідок опубліковано статтю у фаховому виданні, яке входить до наукометричної бази даних IndexCopernicus, а також є українським фаховим виданням категорії Б.

Асистент кафедри, к.ф.н. **Мельничук Н.О** досліджує особливості лінгвальних презентацій емоційних станів за допомогою прикметників в англійськомовній картині світу, а також їхні семантичні особливості. За результатами розвідок опубліковано дві статті у фаховому виданні, яке входить до наукометричної бази даних IndexCopernicus. Також викладач взяла участь у 2 науково-практичних конференціях із подальшою публікацією матеріалів доповідей.

Асистент кафедри, к.ф.н. **Паров'як І.І.** продовжує працювати над науковою темою «Експресивний синтаксис німецького постмодерністського тексту». Зараз дослідження зосереджені на графічному та синтактико-стилістичному симбіозі німецького тексту.

Асистент кафедри, к.ф.н. **Тоненчук Т.В.** висвітлює особливості та закономірності функціонування англійських фразеологічних одиниць із компонентом соматизмом. Також викладач працює над аналізом ефективності методів і прийомів викладання курсів іноземної мови під час змішаної форми навчання, за результатами розвідок підготовано доповідь для виступу на конференції.

Асистент кафедри **Цинтар Н.В.** продовжує досліджувати гендерний аспект категорії емотивності в англійській художній літературі XIX та XXI століття на вербальному та когнітивному рівнях, та закономірності функціонування іменників

та дієслів в термінологічному дискурсі. За результатами розвідок опубліковано статтю у фаховому виданні, яке входить до наукометричної бази даних **Scopus**, у співавторстві із асистентами кафедри **Мудрою О.В.** та **Тоненчук Т.В.**

Асистент кафедри **Бортник С.Б.** досліджує методику викладання іноземної мови для студентів природничих спеціальностей, та, зокрема, іноземної мови фахового спрямування. За результатами розвідок опубліковано тези на Міжнародній науково-практичній конференції для науковців, викладачів, учителів, здобувачів вищої освіти, що відбулася у Харкові 18 травня 2022 року.

У коло інтересів асистента кафедри **Боцвінка Л.М.** входить дослідження австралізмів в англійській мові та аналіз психологічних і лінгвістичних здібностей студентів до вивчення іноземної мов. Викладач закінчив роботу над другою частиною дисертаційного дослідження «Австралізми в англійській мові», до друку підготовано статтю.

Асистент кафедри **Симака А.** фокусує увагу на сучасній новелістиці, глобалізаційних впливах на літературу (література і соціум у глобалізованому світі), біографічному методі, як способі вивчення літератури на підставі виявлення її зв'язку з біографією письменника. У видавництві **BumblebeeBooks**, Лондон у 2022 році вийшла друком художня книга Симаки А. «Eva'sWonderland».

Асистент кафедри **Шенько М.М.** у своїх наукових розвідках здійснює семантичне ранжування модальних конструкцій, семантика яких містить оцінку мовцем ступеня ймовірності того чи іншого факту в минулому, сьогоденні та в майбутньому. Розглянуто психологічний аспект висловлень з інтенцією припущення, аналіз результатів розвідок проведено у випусковій роботі на тему «Висловлення з інтенцією припущення як засоби гармонізації міжособистісного спілкування (на матеріалі німецької мови)», яка була представлена до захисту в рамках програми підвищення кваліфікації «Психологічна майстерня гармонійних міжособистісних стосунків учасників освітнього процесу».

Викладачі кафедри доц. **Венкель Т.В.** та ас. **Мельничук Н.О** входять до редколегії журналу «Безпека інфокомунікаційних систем та Інтернету речей» Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, який публікує рукописи, що містять результати фундаментальних і прикладних наукових досліджень, а також оглядові статті за тематиками журналу англійською мовою.

3. **Досягнення провідних наукових шкіл за звітний рік**

Проводиться активна робота з розробки та удосконалення навчально-методичних комплексів різних дисциплін, розробляються НМКЗД для нових бакалаврських та магістерських програм.

Викладачі кафедри впроваджують сучасні освітні технології, що враховують особливості практичної підготовки до фахового спілкування іноземною мовою, що безумовно сприятиме розширенню можливостей працевлаштування майбутніх фахівців. Опрацьовуються методи, прийоми і засоби, які відповідають сучасним соціальним, фаховим та інтелектуальним особливостям тих, хто навчається за спеціальностями природничих, точних та інженерно-технічних наук.

Реалізація можливостей професійного розвитку викладачів англійської та німецької мов за професійним спрямуванням та фахових дисциплін іноземною мовою відбувається за рахунок участі у семінарах, тренінгах, школах з підвищення професійної майстерності.

Ведеться активна співпраця з кафедрами іноземних мов ВНЗ України з метою удосконалення практичних навичок викладання фахової іноземної мови, підвищення рівня кваліфікації НПП, впровадження набутих знань на практиці і збагачення кафедральної бібліотеки науково-методичною літературою з провідних методик.

Доцентом **Манютіною О.І.** підготовлено матеріали лекцій для курсів підвищення кваліфікації викладачів англійської мови «Концептуальні засади інноваційного розвитку іншомовного освітнього середовища ЗВО: від теорії до практики» (CambridgeAssessmentClub, затверджено МОН), де розглянуті сучасні виклики та проблеми викладання англійської мови в Україні в умовах пандемії та війни, результати теоретичних і прикладних досліджень технології едьютейнмент, пропозиції щодо подальшого забезпечення якості навчання англійській мові в Україні в умовах інтернаціоналізації і діджиталізації навчального процесу.

4. **Перелік (вказати конкретні назви)**

5. Міжнародне наукове та науково-технічне співробітництво

Викладачі КІМПФ активно залучаються до виконання завдань науково-дослідної тематики кафедр та інститутів ЧНУ, співпрацюють із фахівцями та студентами різних факультетів.

Зокрема, доцент кафедри, **к.ф.н. Венкель Т.В.** продовжує співпрацю з науковцями та дослідниками Університету Коньянг (Республіка Корея), спрямовану на спільну роботу з підготовки до друку наукових англомовних публікацій за результатами наукового дослідження в галузі біомедичної оптики, матеріалознавства, голографії. Результатом співпраці є публікації, що індексуються у наукометричних базах даних.

У рамках співпраці з кафедрою радіотехніки та інформаційної безпеки ННІФТКН доценти **Манютіна О.І.** та **Венкель Т.В.** взяли участь у роботі ІХ Міжнародної науково-практичної конференції Physical and technological problems of transmission, processing and storage of information in info-communications systems з опублікуванням тез доповіді

«Dissimilarity and Ambiguity in Ukrainian and English Cybersecurity Terminology».

Асистент кафедри **Боцвінок Л.М.** працює над налагодженням співпраці (обміну студентами, викладачами, проходження стажування) нашого університету з університетом Гданська Політехніка (м. Гданськ, Польща) та організовує проходження закордонної практики студентів туристичного відділення в компаніях ApexTour та CalypsoTour.

Співпраця кафедри іноземних мов для природничих факультетів з **Британською Радою в Україні** у рамках проєкту професійного розвитку від «**Ukraine ESP Community**» – спільноті викладачів ESP вищих навчальних закладів України, розміщеної на платформі OTC, тривала з листопада 2021 р. по липень 2022 р. Учасники Ukraine ESP Community впродовж 5-ти місяців обговорювали актуальні методики, підходи і стратегії викладання англійської мови професійного спрямування, ділилися унікальним досвідом та ідеями у форумах і під час онлайн сесій, виступали з презентаціями. Асистент кафедри **Тоненчук Т.В.** успішно виконувала обов'язки фасилітатора проєкту, отримала схвальні відгуки колег і тренерів. За підсумками активної участі в завданнях проєкту **Манютіна О.І., Тоненчук Т.В., Мельничук Н.О., Мудра О.В.** отримали сертифікати Британської

Ради **Developing Teaching Skills in ESP** на 60 годин (2 кредити). Асистент **Тоненчук Т.В.** також отримала сертифікат фасилітатора Британської Ради в Україні. З серпня 2022 р. триває участь **Манютіної О.І.** у спільному проєкті МОН України, Міністерства цифрової трансформації України, University of Cambridge UIS, Cambridge University Press & Assessment, Catalyst та ін. під назвою Cambridge English Empower Moodle зі створення та апробації пілотного проєкту на платформі Moodle з вивчення загальної англійської мови на основі підручника Empower. На щотижневих зустрічах формувалась і визначалась аудиторія курсів, пропонувались форми його використання, потенційні слухачі, рівні володіння мовою, з яких варто почати, обговорювались деталі пілотного проєкту, чутливість контенту, підготовлені відповідні пропозиції, проведений обмін думками з українськими та британськими колегами, досліджені практичні можливості окремих модулів курсу та організована інформаційна робота.

-

Наукове стажування та підвищення кваліфікації науковців кафедри:

Асистент **Маковіччук Л.В.** пройшла міжнародне стажування за програмою підвищення кваліфікації «Дистанційна освіта: інноваційні методи та цифрові технології» для науково-педагогічних працівників у вищому навчальному закладі Польщі – Вища школа бізнесу – Національний університет Луї в м. Новий Сонч (3 місяці, 240 годин, 8 кредитів ECTS) з 29 листопада 2021 р. по 1 березня 2022 р. Під час стажування було засвоєно нові інноваційні технології, форми, методи та засоби навчання у Вищій школі бізнесу Національного університету Луї в м. Новий Сонч (Польща) на базі інноваційної цифрової платформи CloudA; удосконалено досвід формування змісту навчання з урахуванням його цільового спрямування, інтересів і потреб сучасних студентів в умовах дистанційного навчання; розширено наукову компетенцію при виконанні та реалізації науково-дослідницьких робіт в умовах дистанційного навчання; розроблено конкретні пропозиції щодо удосконалення навчально-виховного процесу.

Манютіна О.І. проходила підвищення кваліфікації при Національній академії педагогічних наук України, ДЗВО «Університет менеджменту освіти», Центральний інститут післядипломної освіти. Завдання підвищення кваліфікації у формі тематичних авторських курсів «Психологічні аспекти ефективного управління організаціями в умовах змін» без відриву від виробництва за очно-

дистанційною формою навчання (6 кредитів, 180 годин) полягали у вивченні освітологічного та нормативно-правового аспекту управління організаціями та підрозділами в умовах змін, забезпеченні розвитку навичок успішного менеджменту та лідерства в освіті, удосконаленні знань щодо науково-методичних засад роботи ЗВО, дослідженні соціально-психологічних особливостей функціонування організацій в умовах змін з метою розвитку професійної компетентності та особистісного удосконалення НПП та управлінців ЗВО різних рівнів. У результаті навчання набуто інтегральної компетентності із зазначених тем та 18 червня 2022 р. захищено випускні роботи на тему «Удосконалення іншомовної комунікативної компетентності викладача фахових дисциплін ЗВО як складова траєкторії професійної розвитку».

Доцент **Гіков Л.В.**, асистенти **Маковійчук Л.В.**, **Шенько М.М.** пройшли курси підвищення кваліфікації у формі тематичних авторських курсів «Психологічна майстерня гармонійних міжособистісних стосунків учасників освітнього процесу», організованих ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, на базі Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича (м. Чернівці) з лютого по вересень 2022 року. Викладачі прослухали цикл науково-методичних лекцій і вебінарів пропонуваніх навчальних модулів, взяли участь у семінарах і практичних заняттях, визначених програмою підвищення кваліфікації, а також підготували і представили випускові роботи. Обсяг підвищення кваліфікації – 6 кредитів ЄКТС (180 годин). Учасники отримали свідоцтва про підвищення кваліфікації. З 17 січня 2022 р. по 18 червня 2022 р.

Асистент **Цинтар Н.В.** у період із 16 травня по 26 червня 2022 року пройшла науково-педагогічне стажування на тему «Формування сучасної філологічної освіти в країнах ЄС та її вплив на національну самосвідомість» у Куявському університеті у м. Влоцлавеку, Республіка Польща (6 кредитів 180 год). Також у період із 6 по 8 липня 2022 року асистент **Цинтар Н.В.** взяла участь у першій літній школі IDEAs (UNITA) присвяченій темі "Innovation in Didactics for the European Alliances" при Туринському університеті (м. Турин, Італія).

6. **Конференції, семінари**

На кафедрі організовано регулярну роботу кількох семінарів. На кафедральному **методичному семінарі** «Сучасні методи викладання іноземної мови за професійним спрямуванням» під керівництвом доцента **Гікова**

Л.В. постійно обговорюється стан викладання іноземних мов на факультетах та в інститутах ЧНУ, проводиться наукова розвідка методики удосконалення викладання англійської та німецької мови.

Методичні семінари, які регулярно проводяться на кафедрі, дають можливість продовжувати обмін набутим досвідом та корисною інформацією між викладачами кафедри. Так, у 2022 р. викладачі кафедри заслухали та обговорили виступи своїх колег за наступною тематикою:

- **Боцвінок Л.М.** «Методологія дистанційного навчання як нової освітньої технології. Перспективи впровадження в Україні та ЧНУ.» (лютий 2022),
- **Манютіна О.І.** Принципи та проблеми розробки навчально-методичного забезпечення дисциплін англійської мови в ЗВО» (березень 2022),
- **Венкель Т.В.** «Особливості викладання англійської мови на інженерних спеціальностях» (червень 2022),
- **Маковійчук Л.В.** «Нові підходи до сучасної системи освіти: змішане й онлайн навчання» (жовтень 2022).

Усі викладачі активно залучені також до роботи **наукового семінару** з питань основних дослідницьких тенденцій у германському мовознавстві: семантики, фоносемантики та когнітивістики також під керівництвом доц. **Гікова Л.В.** Засідання проходять за попередньо затвердженим графіком.

До прикладу, асистент кафедри **Бортник С.Б.** виступила з доповіддю на тему «Лінгвістична природа фразеологічного значення в українській та англійській мовах» (лютий 2022), **Мельничук Н.О.** – «Характерні риси англійських ад'єктивних емосемізмів позитивної та негативної семантики» (квітень 2022), **Паров'як І.І.** – «Графічний експресивний синтаксис НПР» (вересень 2022). А

асистент, **Тоненчук Т.В.** підготувала виступ на науковому семінарі на тему «Напрямки та перспективи наукової роботи викладача кафедри іноземних мов для природничих факультетів» та наголосила на необхідності активізації наукової роботи, участі викладачів у міжнародному науковому співробітництві. Викладачі кафедри є також активними учасниками проведення різних конференцій та семінарів організованих на базі університету як організатори, учасники та перекладачі, зокрема присвячених як науково-методичним аспектам дослідження, вивчення та викладання мовних і мовленнєвих явищ та їх

лінгвокультурних особливостей, так і питанням методики викладання дисциплін іноземними мовами.

7. Інтелектуальна власність

За звітний період науково-дослідна робота викладачів кафедри відображена у **13 публікаціях**, з них **4** публікації – у рейтингових закордонних виданнях, що входять до науково-метричної бази даних Scopus, **3** – у рейтингових виданнях, які входять до наукометричної бази IndexCopernicus, **1** публікація у українському фаховому виданні категорії Б.

У 2022 р. колективом кафедри проводиться активна робота з розробки та удосконалення навчально-методичних комплексів різних дисциплін, розробляються МКЗД для нових бакалаврських та магістерських програм, постійно удосконалюються курси на платформах GoogleClassroom, Moodle. Усього кафедра забезпечує викладання **83** курсів дисциплін для різних рівнів вищої освіти, з них на платформі Moodle у різних ступенях готовності представлені **64**:
Перший (бакалаврський) рівень – **56 курсів** на платформі **Moodle** для роботи з відповідними групами здобувачів освіти. На платформі представлено 64(51 обов'язкова / 13 вибіркових) дисципліни різних викладачів (43 для обов'язкових / 13 для вибіркових). З дисциплін, які ще не забезпечені курсами на Moodle замовлено 32 курси різними викладачами, триває робота над наповненням.

Другий (магістерський) рівень – **8 курсів**. З 18 (16 обов'язкових / 2 вибіркових) дисциплін забезпечені курсами (у різній ступені готовності) на платформі Moodle – 8 дисциплін. З 10 дисциплін, які ще не забезпечені курсами на Moodle замовлено курси для усіх.

Третій освітньо-науковий рівень – 1 курс на платформі Moodle (замовлений, оновлюється).

Оновлено робочі програми і силабуси для **14** ОПП під час підготовки до акредитації.

Створені для інформаційної і ресурсної підтримки курсу «Практика особистої та професійної комунікації» **Телеграм-канал English&Deutsch4Life&Career**, та **ChNULanguageCentre** – для Лінгвістичного Центру ЧНУ продовжують інформувати щодо нових трендів у вивченні німецької та англійської мови, регулярно

поповнюються різноманітною корисною інформацією для зацікавлених студентів та викладачів.

8. **Матеріали для реклами досягнень підрозділу**

Навчальні посібники:

У 2022 продовжується робота над укладанням кількох посібників для студентів НН ІФТКН, географічного факультету, факультету математики та інформатики, студентів спеціальності «Архітектура». Публікація запланована на 2023 р.

9. **Відомості про науково-дослідну роботу та інноваційну діяльність студентів, молодих учених:**

Доценти кафедри **Манютіна О.І. і Венкель Т.В.** упродовж року керують науковою роботою студентів, допомагають у підготовці курсових робіт, написанні тез, підготовці до захисту магістерських робіт.

Доцент **Манютіна О.І.** проводить практичні заняття з аспірантами ЧНУ імені Юрія Федьковича денної та заочної форми навчання за програмою «Академічне письмо і риторика іншомовного спілкування».

Робота англomовного освітнього Хабу «EnglishFriendlyEnvironmentBooster» наразі зосереджена на інформуванні студентів щодо освітніх можливостей, нових методик вивчення англійської мови, ініціатив з просування міжнародної мови та культурних подій за допомогою Телеграм каналів і сторінки на Facebook (адмініструє **Манютіна О.І.**)

Викладачі кафедри проводять лінгвокраїнознавчі заходи зі студентами природничих спеціальностей англійською мовою.

Також налагоджена співпраця з обдарованими, зацікавленими й активними студентами в рамках роботи реферативних груп при **Лінгвістичному Центрі** університету. Доценти та асистенти кафедри мають багаторічний досвід викладання на курсах для студентів, аспірантів і викладачів, зараз працюють над удосконаленням методичного забезпечення викладання дисциплін на курсах та в реферативних групах. Розроблена програма для викладачів фахових дисциплін англійською мовою, програма з академічного письма, програма удосконалення

та підготовки до ЄВІ для студентів 4 курсу, розроблена унікальна методика з підготовки до складання APTIS.

У весняному семестрі 2022 р. завершила навчання група рівня B2, слухачі Лінгвістичного Центру успішно пройшли випускне тестування та отримали сертифікати. В осінньому семестрі 2022 навчаються групи рівнів A1-A2 та B1-B2. Протягом 2022 року в обох семестрах навчання відбувається онлайн. У 2022 р. продовжувалася робота з адаптації наявних планів та програм до дистанційного формату навчання для забезпечення курсів різних рівнів; оновлювався банк тестових завдань та бібліотека навчальної літератури.